Paul Csavdari

Mekorah

Restaurarea adevărului pierdut între LXX și Masoretic

1. De la revelație la mit

Septuaginta a adus în textul mozaic un amestec periculos: filosofia elenistică și mitologia orientală. În ea, Cuvântul revelat s-a întâlnit cu ficțiunea religioasă, iar rezultatul a fost o Biblie în care adevărul și mitul au devenit aproape imposibil de separat.

Din acel moment, două teologii au coexistat sub același nume: una a revelației, alta a interpretării mitologice. Prima vorbea despre Dumnezeu ca sursă a moralității și despre om ca ființă liberă, chemată să stăpânească prin discernământ. A doua, născută din sincretismul alexandrin, a înlocuit libertatea cu vinovăția, și creația prin Cuvânt cu formarea din lut — imagine preluată direct din cosmologiile babiloniene și egiptene. Astfel a apărut dualitatea falsă între un „Dumnezeu al Creației" și un „Dumnezeu al răscumpărării", între Geneza 1 și Geneza 2–3, între omul chemat și omul căzut.

2. Geneza 2–11: mitologie canonizată

Mekorah restabilește este exact acest punct de ruptură: Geneza 2–11 nu aparține revelației originare. Ea este o inserție mitologică, introdusă în textul sacru în timpul procesului de elenizare a culturii iudaice. Mitul Edenului, al potopului, al turnului Babel nu provin din tradiția lui Moise, ci din ecoul miturilor babiloniene despre „locuința zeilor", „furtul nemuririi" și „salvarea unui muritor prin corabie". În forma lor grecească, aceste legende au fost reambalate într-o narațiune pseudo-istorică, care a pătruns în structura Scripturii prin Septuaginta.

Când evreii au realizat dezastrul, era deja prea târziu. Masoreticul, redactat la sfârșitul primului secol, încearcă o corecție discretă: scurtează genealogii, elimină anumite personaje mitice, resimte disonanța dintre tradiția lui Moise și influența alexandrină. Dar corecția rămâne parțială. **În loc să elimine mitul, Masoreticul îl comprimă.** Geneza 2–11 rămâne în text, doar reinterpretată, nu înlăturată.

Mekorah merge mai departe: nu reinterpretează, ci distinge. Ea numește lucrurile după natura lor. Geneza 1 este revelație. Geneza 2–11 este mit. Prima vorbește despre creația prin Cuvânt — o acțiune morală, spirituală, unică. A doua vorbește despre modelarea lutului, despre un Dumnezeu care experimentează, greșește, alungă și pedepsește — trăsături complet străine de Dumnezeul lui

Moise. În prima, omul este chemat să fie chipul moral al lui Dumnezeu; în a doua, devine o creatură vinovată care trebuie controlată.

3. Filosofia ca „cornul cel mic”

Această transformare nu a fost un accident istoric, ci exact ceea ce profetul Daniel a descris: „cornul cel mic” care „a aruncat adevărul la pământ”. Filosofia greacă, sub masca rațiunii, a invadat domeniul revelației și a transformat teologia într-o metafizică. Ea a schimbat limbajul moral al lui Moise în limbaj ontologic, a substituit conștiința cu natura, libertatea cu esența. Din acel moment, omul nu a mai fost ceea ce este, ci ceea ce „a devenit” — o ființă căzută, o identitate pierdută, dependentă de o mântuire externă.

În acest sens, LXX nu este doar o traducere, ci un act de cucerire spirituală. A universalizat ceea ce trebuia să rămână particular: revelația morală a unui Dumnezeu unic. A deschis porțile sincretismului, oferind tuturor religiilor un limbaj comun — nu al adevărului, ci al interpretării. Iar creștinismul paulin, născut în interiorul acestui cadru elenistic, a dus sinteza la capăt: unirea mitului cu filosofia.

4. Masoreticul: recunoașterea târzie

Când rabinii au revizuit textul, au înțeles parțial pericolul. Ei au văzut că mitul nu putea fi eliminat fără a rupe Scriptura, dar putea fi dezamorsat. Astfel au scurtat genealogii, au eliminat personajul Cainan, au mutat accentul de la creație la legământ, de la Adam la Avraam. A fost o încercare de a restaura o parte din echilibrul pierdut. Dar fără a atinge rădăcina problemei — inserția mitologică însăși — totul a rămas incomplet.

Masoreticul este, așadar, o mărturisire tăcută. El spune: „Știm că s-a schimbat ceva, dar nu mai putem întoarce textul la forma sa pură.” **Mekorah continuă exact de aici,** unde iudaismul s-a oprit. Ea nu mai corectează cronologia, ci separă planurile: între revelație și mit, între Cuvânt și poveste, între ceea ce este dumnezeiesc și ceea ce este doar filosofic.

5. Desigilarea profeției din Daniel 8

Daniel 8 devine cheia acestei restaurări. Profetul descrie momentul în care adevărul este „aruncat la pământ”, dar promite că „va fi desigilat la vremea sfârșitului”. Aceasta nu este o profeție despre calendare apocaliptice, ci despre restabilirea discernământului. „Vremea sfârșitului” nu este o dată, ci o stare: momentul când omul redobândește capacitatea de a deosebi revelația de mit. Mekorah identifică acest moment ca fiind acum — timpul în care falsul poate fi recunoscut nu prin tradiție, ci prin claritatea internă a adevărului.

Adevărul nu se restabilește prin autoritate, ci prin vedere limpede. Când Geneza 2–11 este recunoscută ca mit, întreaga construcție a „căderii” și „răscumpărării universale” se prăbușește de la sine. Nu mai există nevoie de o „a doua creație”, pentru că prima, cea din Geneza 1, nu a fost niciodată anulată. Omul nu trebuie re-creat, ci doar trezit din minciună.

6. Creația prin Cuvânt versus modelarea lutului

Distincția dintre Geneza 1 și Geneza 2 este mai mult decât o diferență de stil; este diferența dintre două lumi. În prima, Dumnezeu spune și se face. În a doua, Dumnezeu modelează și experimentează. În prima, omul este creat după chipul lui Dumnezeu, adică prin rațiune morală, prin libertate și responsabilitate. În a doua, omul este plămădit din lut, animat din exterior, condamnat pentru o curiozitate.

În Geneza 1 nu există interdicții, ci chemare: „Să stăpânească omul peste tot pământul.” În Geneza 2, stăpânirea devine restricție: „Să nu mănânci.” Primul text afirmă demnitatea, al doilea introduce frica. De aceea, Mekorah nu poate accepta amestecul lor ca o singură revelație. Creația prin Cuvânt este autentică, pentru că se bazează pe libertate; modelarea din lut este mitologică, pentru că descrie o dependență materială, specifică religiilor de tip babilonian și egiptean, unde zeii creează din lut sclavi pentru templu.

7. „Ieșiți din Babilon”: sensul real al chemării

Apelul din Apocalipsa 18 — „Ieșiți din Babilon, poporul Meu” — este expresia simbolică a acestei eliberări. Babilonul nu este o cetate fizică, ci sistemul mitologic în care omul trăiește confuzia dintre adevăr și simbol. A ieși din Babilon înseamnă a ieși din mit, nu din lume. Înseamnă a separa revelația de fabulație, a rupe legătura cu teologiile sincretice care au înlocuit Cuvântul cu legendă.

În această lumină, Babilonul devine originea tuturor falsurilor teologice: acolo s-a născut mitul Edenului, acolo s-a inventat ideea unei „nemuriri pierdute”, a unui „zeu supărat” și a unui „muritor salvat prin corabie”. Când aceste imagini au intrat în textul ebraic prin LXX, adevărul a fost literalmente aruncat la pământ. Mekorah nu face decât să-l ridice la locul său.

8. Restaurarea prin claritate

Restaurarea adevărului nu se face prin autoritate religioasă, ci prin separație conceptuală. Mekorah nu este o nouă revelație, ci un proces de purificare a ei. Ea nu introduce o altă Scriptură, ci restabilește citirea corectă a celei existente. Recunoașterea caracterului mitologic al Genezei 2–11

nu distruge Biblia, ci o vindecă. Când mitul este separat de revelație, textul devine din nou coerent: Dumnezeu este Unul, omul este liber, și creația nu are nevoie de reparație, ci de înțelegere.

În acest cadru, întreaga teologie a „păcatului originar" dispare ca un ecou al filosofiei, nu ca o realitate a revelației. Iar conflictul dintre LXX și Masoretic, care a părut secole la rând o problemă filologică, se dezvăluie ca semn profetic al luptei dintre adevăr și mit.

9. Adevărul restabilit

Prin Mekorah, Geneza 1 își recapătă suveranitatea: lumea este creația Cuvântului, nu a materiei. Omul nu este vinovat, ci responsabil. Revelația nu cere supunere, ci înțelegere. Daniel 8, desigilat la vremea sfârșitului, confirmă acest proces: adevărul, căzut în exilul filosofiei, se ridică din nou, curățat de mit.

De aceea, chemarea profetică nu mai este una religioasă, ci una inteligentă și morală: „ieșiți din Babilon", adică din amestecul ideilor, din confuzia dintre creație și mit, dintre lege și natură, dintre Dumnezeu și proiecțiile omului. Aceasta este ieșirea finală — nu dintr-un imperiu, ci din înșelare.

10. Concluzie

Mekorah nu reinterpretează istoria; o limpezește. Ea arată că între LXX și Masoretic nu s-a pierdut doar timp, ci sens. Ceea ce a fost adăugat prin mit trebuie acum despărțit prin discernământ. Adevărul nu are nevoie de altă profeție decât propria lui transparență. Când omul înțelege că singura creație autentică este cea din Geneza 1 — actul prin care Cuvântul a adus la existență ființa morală liberă —, atunci tot restul se așază la locul său.

Astfel se închide cercul: între profeția lui Daniel și chemarea din Apocalipsă, între adevărul aruncat la pământ și poporul chemat să iasă din Babilon. Mekorah este GLASUL restabilirii Revelației, nu prin putere, ci prin claritate. Este revenirea la începutul care n-a fost niciodată pierdut, ci doar acoperit de mit.